

Sygn. akt XVC 862/12

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 3 czerwca 2014r.

Sąd Okręgowy w Gdańsku XV Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący SSO Małgorzata Misiurna

Protokolant st. sekr. sąd. Anna Kowalczyk - Diaków

po rozpoznaniu w dniu 20 maja 2014r. w Gdańsku

sprawy z powództwa Banku(...)w R.

przeciwko J. L., R. L. i L. L.

o uznanie czynności prawnej za bezskuteczną

I. Uznaje za bezskuteczne w stosunku do powoda Banku(...)w R. :

- umowę darowizny z dnia 22 listopada 2010r. zawartą w formie aktu notarialnego rep. A (...) pomiędzy pozwanymi R. L. a J. L. dotyczącą darowizny nieruchomości położonej w R. przy ul. (...) obejmującej działkę nr(...) obszaru 1082m2 zabudowaną budynkiem mieszkalnym, dla której Sąd Rejonowy w Wejherowie prowadzi księgę wieczystą nr(...) oraz

- umowę ustanowienia bezpłatnej dożywotniej służebności mieszkania zawartą w dniu 22 listopada 2010r. w § 3 wyżej opisanej umowy darowizny pomiędzy pozwanymi J. L. a R. L. i L. L. i obejmującą prawo swobodnego korzystania przez uprawnionych z całego budynku i działki gruntu - w celu zaspokojenia wierzytelności powoda wynikających z bankowego tytułu wykonawczego nr (...) wystawionego przez powoda przeciwko L. L. i zaopatrzonego w klauzulę wykonalności prawomocnym postanowieniem Sądu Rejonowego w Wejherowie z dnia 28.06.2011r. w sprawie I 1 Co 5080/11 oraz bankowego tytułu wykonawczego wystawionego przez powoda przeciwko R. L. i zaopatrzonego w klauzulę wykonalności prawomocnym postanowieniem Sądu Rejonowego w Wejherowie z dnia 28.06. 2011r. w sprawie I 1 Co 5082/11;

II. Zasądza od pozwanych J. L. , R. L. i L. L. solidarnie na rzecz powoda Banku(...)w R. kwotę 67.217 zł (sześćdziesiąt siedem tysięcy dwieście siedemnaście złotych) tytułem zwrotu kosztów procesu.

Sygn. akt XV C 862/12

UZASADNIENIE

Powód Bank (...)w R. wniósł pozew przeciwko J. L. , R. L. i L. L. o uznanie za bezskuteczne jako dokonane z pokrzywdzeniem powoda – wierzyciela - czynności prawne polegające na:

1. zawarciu w dniu 22 listopada 2010 roku pomiędzy R. L. a J. L. umowy darowizny nieruchomości położonej w R. przy ul.(...), dla której Sąd Rejonowy w Wejherowie prowadzi księgę wieczystą nr (...)
2. zawarciu w dniu 22 listopada 2010 roku umowy ustanowienia służebności mieszkania na rzecz pozwanych R. i L. małżonków L., polegającej na udzieleniu im bezpłatnego i dożywotniego prawa swobodnego korzystania z

całego budynku wraz z prawem swobodnego poruszania się po całej należącej do pozwanego J. L. działki gruntu, tj. nieruchomości położonej w R. przy ul.(...), dla której Sąd Rejonowy w Wejherowie prowadzi księgę wieczystą nr(...)

W uzasadnieniu powód wskazał, że R. i L. małżonkowie L. są jego dłużnikami z tytułu zaciągniętego przez L. L. i nie spłaconego przez nich kredytu bankowego w wysokości 2.560.305,14 zł, a wierzytelność jest stwierdzona bankowymi tytułami egzekucyjnymi z dnia 25.05.2011r. o nr (...) oraz nr (...), zaopatrzonymi w klauzule wykonalności postanowieniami Sądu Rejonowego w Wejherowie z dnia 28.06.2011r. w sprawie I 1Co 5080/11 oraz w sprawie I 1Co 5082/11.

Powód wskazał, iż w dniu 25.02.2010r. udzielił pozwanemu L. L., prowadzącemu działalność gospodarczą pod nazwą Przedsiębiorstwo Transportowo- Handlowe (...) kredytu w wysokości 2.500.000,00 zł, na warunkach i terminach płatności określonych w umowie kredytowej nr(...), zmienionej następnie aneksem numer (...)z dnia 28.02.2011r. Pozwana R. L., jako żona L. L., poręczyła za zobowiązania męża wynikające z w/wym. umowy kredytowej.

W październiku 2010 roku pozwany L. L. zwrócił się do powoda o udzielenie mu nowego kredytu obrotowego. Raportem bankowym nr (...) z dnia 28.10.2010r. wniosek ten został przez analityka ryzyka kredytowego zaopiniowany negatywnie. Przeprowadzona analiza wykazała złą sytuację finansową wnioskodawcy, a przez to duże ryzyko braku spłaty kredytu. Stwierdzono też, że działalność przedsiębiorstwa(...)przez ostatnie 8 miesięcy poprzedzających datę wydania opinii była mało rentowna, a samo przedsiębiorstwo pozwanego L. L. nie posiadało już płynności finansowej. Ponadto ustalono wówczas, że wskaźnik zadłużenia tego pozwanego był w ocenianym okresie na bardzo wysokim poziomie, a jego firma uzależniona od kapitałów obcych. W świetle powyższego, wnioskowi pozwanego L. L. o udzielenie nowego kredytu powód odmówił.

W chwili rozpatrywania wniosku, tj. w październiku 2010 roku, pozwany L. L., o czym weryfikując jego wniosek kredytowy powód jeszcze nie wiedział, nie regulował już wymagalnych wierzytelności wobec swych kontrahentów. W tym okresie bowiem wierzyciel L. L. tj.(...)Sp. z o. o. w G., postanowieniem Sądu Rejonowego w Wejherowie z dnia 15.11.2010r., uzyskał klauzulę wykonalności na posiadany przez siebie tytuł egzekucyjny na około 3.500.000,00 zł, zaś Sąd Rejonowy w Gdyni w dniu 22.12.2010r. wydał przeciwko pozwanemu L. L. nakaz zapłaty na kwotę 16.011,02 zł.

W dniu 22.11.2010r., mając świadomość swej niewypłacalności oraz, w konsekwencji, skierowania przez wierzycieli postępowań egzekucyjnych do posiadanych przez pozwaną i jej męża składników majątkowych, pozwana R. L. umową darowizny, akt notarialny Rep. A nr (...), darowała otrzymaną w darowiznie od swych rodziców nieruchomość położoną w R. przy ul. (...)stanowiącą jej majątek odrębny, na rzecz swojego syna J. L..

Powód pismem z dnia 12 maja 2011r. wypowiedział L. L. oraz R. L. umowę kredytową nr (...)

Powód wskazał, iż wszystkie dokonywane przez pozwanego L. L. czynności w ramach prowadzonej przez niego działalności gospodarczej wpływały nie tylko na sytuację majątkową jego samego, ale również i to bezpośrednio pozwanej R. L., z którą pozostawał w ustroju wspólności majątkowej i która była poręczycielem ww. kredytu, zaś nieuregulowane, a wymagalne wierzytelności po stronie małżonków, istniejące już w chwili zawarcia przez pozwaną R. L. umowy darowizny z synem świadczą o tym, że pozwana ta miała pełną świadomość swej niewypłacalności w chwili dokonanego rozporządzenia, a czynność jej zmierzała wprost do pokrzywdzenia dłużników.

Nadto, w ocenie powoda, pozwana R. L. aktywnie uczestniczyła w działalności przedsiębiorstwa prowadzonego przez swego męża, o czym świadczy korespondencja kierowana przez nią do powoda w celu uzyskania kredytu. Podpisywanie pism, używanie pieczęci i papieru firmowego świadczy o nieskrępowanym dostępie pozwanej R. L. do dokumentacji firmy męża, a przez to - o współprowadzeniu jej przez pozwaną.

Przenosząc nieruchomość na syna pozwana R. L. dążyła bowiem wprost do uniemożliwienia wierzycielom zaspokojenia się ze stanowiącej jej własność nieruchomości.

Powód wskazał, iż pozwany J. L. otrzymał ww. nieruchomości pod tytułem darmym, zatem nie ma znaczenia, czy wiedział o działaniu darującej z pokrzywdzeniem wierzycieli. Powód z ostrożności procesowej podał jednak, iż pozwany jest synem dłużników, zatem należy domniemywać, iż dysponował wiedzą o świadomości R. L. odnośnie pokrzywdzenia wierzyciela.

W ocenie powoda, czynność prawna przeniesienia własności nieruchomości w drodze darowizny, w sposób oczywisty, została dokonana przez dłużnika ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli, zwłaszcza, że rozporządzenie jej majątkiem miało miejsce w czasie, gdy pierwsi jego wierzyciele zaczęli uzyskiwać tytuły egzekucyjne.

Dodatkowo, powód uzasadniając żądanie uznania za bezskuteczną względem powoda również czynności prawnej pozwanego J. L. w postaci ustanowienia służebności mieszkania na rzecz jego rodziców, pozwanych R. i L. małżonków L., podał, iż działanie takie niewątpliwie należy uznać za czynność prowadzącą do rozporządzenia uzyskaną (bezpłatnie) korzyścią, a co więcej - dokonaną z pokrzywdzeniem wierzycieli.

Z powodu ustanowienia na rzecz pozwanych R. i L. małżonków L. dożywotniej służebności mieszkania, darowana ich synowi pozwanemu J. L. nieruchomości nigdy nie znajdzie nabywcy w drodze sprzedaży licytacyjnej w postępowaniu egzekucyjnym. Służebność mieszkania wpisana do księgi wieczystej nie wygasa bowiem z chwilą uprawomocnienia się postanowienia o przysądzeniu własności, lecz pozostaje dalej w mocy i skutecznie będzie wiązać nowego nabywcę. Szanse sprzedaży takiej nieruchomości de facto nie istnieją. Z tej przyczyny, uzyskując jedynie stwierdzenie bezskuteczności umowy darowizny, powód nie osiągnie gwarantowanej mu ustawowo ochrony, a naganne zachowanie się jego dłużnika pozostanie dla niego bez konsekwencji prawnych

Pozwani R. L., L. L. i J. L. w odpowiedzi na pozew (k. 88-94) wnieśli o oddalenie powództwa w całości. W uzasadnieniu wskazali, iż postanowienia Referendarza Sądu Rejonowego w Wejherowie z dnia 28 czerwca 2011 r. o nadaniu klauzuli wykonalności bankowym tytułom egzekucyjnym nie są prawomocne, a pozwani, m.in. w sprawach o sygn. akt. I I Co 5080/11 i I I Co 5082/11 złożyli skargi na ww. postanowienia, które nie zostały rozpoznane.

Ponadto, w ocenie pozwanych, wierzytelność powoda nie jest skonkretyzowana co o wysokości i w związku z tym nie stanowi podstawy do zastosowania tzw. skargi pauliańskiej.

Nadto, pozwani L. L. i R. L. stwierdzili, że w dacie dokonania czynności prawnych polegających na zawarciu umowy darowizny pozwani posiadali majątek, który wystarczał na zaspokojenie ich zobowiązań.

Pozwany L. L. wskazał, iż prowadził działalność gospodarczą pod nazwą (...) w R., przy ul.(...), którego przychody ze sprzedaży na dzień 31.08.2010 r. stanowiły kwotę 14.663.320 zł, a zysk ze sprzedaży stanowił kwotę 361.750 zł, natomiast przedsiębiorstwo dysponowało w tym okresie znacznym majątkiem trwałym, na który składały się samochody osobowe i ciężarowe.

Przedsiębiorstwo pozwanego L. L. w listopadzie 2010 r. zatrudniało 75 osób na podstawie umów o pracę i znaczną liczbę osób na podstawie umów cywilnoprawnych, a w grudniu 2010 r. liczba pracowników etatowych wzrosła do 78 osób. Natomiast, w pierwszych miesiącach 2011 r., zatrudnienie nieco spadło, był to jednak efekt przede wszystkim zastoju w budownictwie spowodowanego ciężką zimą, niż przyczynami ze strony pracodawcy. Jeszcze w kwietniu 2011 r. P. T.-H.(...) zatrudniał 66 osób na podstawie umów o pracę.

Ponadto, pozwani podali, iż umowa o kredyt w rachunku bieżącym zawarta pomiędzy powodem a pozwanym L. L. w dniu 25.02.2010 r. została zabezpieczona poprzez ustanowienie hipoteki kaucyjnej do wysokości 3.750.000 zł na nieruchomości położonej w R., przy ul.(...) stanowiącej własność pozwanych L. i R. L. na zasadach wspólności ustawowej małżeńskiej, dla której Sąd Rejonowy w Wejherowie IV Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi Księgę Wieczystą KW nr(...) Ponadto powyższa umowa została zabezpieczona cesją praw z polisy ubezpieczeniowej budynku położonego na ww. nieruchomości, wekslem in blanco wraz z deklaracją wekslową poręczoną przez pozwaną R. L., poręczeniem pozwanej R. L. oraz pełnomocnictwem do dysponowania przez powoda rachunkiem bieżącym. Zaś według Raportu powoda Nr (...) z dnia 28.10.2010 r. działka wraz z budynkiem magazynowo –

biurowym położona w R. przy ul.(...)została oszacowana na łączną kwotę 3.500.000 zł. Zastosowany przez powoda sposób zabezpieczenia w pełni chronił i chroni w dalszym ciągu jego interes majątkowy. Powód korzystając z pierwszeństwa w ustanowieniu hipoteki ma możliwość całkowitego zaspokojenia się w przypadku ewentualnej sprzedaży przedmiotowej nieruchomości.

Pozwana R. L. wskazała, iż nie miała świadomości pokrzywdzenia powoda, ani jakiegokolwiek innego wierzyciela w chwili dokonywania czynności prawnych w dniu 22.11.2010r, gdyż otrzymała ww. nieruchomość na podstawie umowy darowizny z dnia 14.10.1991r. od swoich rodziców C. i A. małż. H., na rzecz których ustanowiła na nabytej nieruchomości nieodpłatnie dożywotnią służebność mieszkania obejmującą całe piętro w budynku mieszkalnym z prawem swobodnego poruszania się po budynku, a których wolą było, aby właścicielem nieruchomości został ich wnuk - pozwany J. L..

Pozwana R. L. darując swojemu synowi ww. nieruchomość nie mogła nawet przewidzieć, że wskutek dokonania tej czynności może stać się niewypłacalna, gdyż nie było takich przesłanek w momencie sporządzania umowy i nie ma takich przesłanek w chwili obecnej. Podkreśliła, iż roszczenia powoda zostały zabezpieczone znacznie ponad wartość istniejącego zadłużenia, zaś majątek, który był przedmiotem współwłasności małżeńskiej pozwanych przewyższał na tyle wartość zobowiązań wobec powoda, że dawał i daje rękojmię całkowitej spłaty zobowiązań.

Ponadto, wskazano, iż pozwani R. L. i L. L.w dniu dokonywania umowy darowizny byli współwłaścicielami nieruchomości położonej w R. przy ul.(...), stanowiącej działkę niezabudowaną o powierzchni 2700 m2, KW nr (...), prowadzonej przez Sąd Rejonowy w Wejherowie o szacunkowej wartości 500.000 zł oraz nieruchomości stanowiącej lokal mieszkalny, położonej w G. przy ul.(...), KW nr(...), prowadzonej przez Sąd Rejonowy Gdańsk-Północ w Gdańsku.

Pozwani podnieśli, iż twierdzenia powoda zawarte w uzasadnieniu pozwu są nielogiczne i wewnętrznie sprzeczne, gdyż powód podał jako datę niewypłacalności pozwanego L. L., „co najmniej październik 2010r.”, przy czym kilka miesięcy później podpisał z pozwanym w dniu 28.02.2011r. aneks nr(...)do umowy kredytu nr (...), przedłużając okres obowiązywania umowy o kredyt w rachunku bieżącym do dnia 29.02.2012r.

Dodatkowo, pozwana R. L. zaprzeczyła, jakoby aktywnie uczestniczyła w działalności gospodarczej prowadzonej przez męża. Wskazała, iż doraźnie wykonywała pewne czynności w firmie prowadzonej przez męża, jednakże były to proste prace wykonywane głównie na jego prośbę i dotyczyły przede wszystkim pracy administracyjno ~ biurowej, ewentualnie wyjazdów poza siedzibę przedsiębiorstwa w celu np. wysyłki dokumentów za pośrednictwem poczty.

Pozwana natomiast nie ingerowała w działalność gospodarczą męża, ani też nie interesowała się szczegółami prowadzonej działalności. Pozwana wiedziała o tym, że jej mąż realizował prace na terenie budowy stadionu piłkarskiego w G. i że miał problemy z płatnościami za usunięcie tzw. mogilnika, jednakże była zapewniona, że wszystko jest na dobrej drodze i pieniądze zostaną wkrótce odzyskane.

Pozwana wskazała, iż jest z zawodu kosmetyczką i nie posiada nawet elementarnej wiedzy na temat ekonomii i działalności gospodarczej. W domu nie rozmawiało się na tematy dotyczące działalności firmy.

Pozwana zwróciła uwagę na okoliczność, że poza majątkiem w postaci darowanej nieruchomości była i jest współwłaścicielką innych nieruchomości i nie jest prawdą, że przedmiotowa nieruchomość stanowiła jedyny wartościowy składnik pozwanej. Pozwana posiada wystarczający majątek, aby zaspokoić roszczenia wierzyciela.

Pozwana podkreśliła, że w dniu 22 listopada 2010 r. pozwana nie miała absolutnie żadnych podstaw do przypuszczeń, że będą problemy z zaspokojeniem wierzycieli. Przedsiębiorstwo pozwanego L. L.funkcjonowało w tym okresie bez zakłóceń. Realizowane były znaczne kontrakty o wielomilionowej wartości, m.in. z (...)S. A. umowy o łącznej wartości ok. 14.000.000 zł dotyczące rozbudowy drogi w W. i S., ze spółką(...)na budowę węzła K. i dokończenie budowy II terminalu na lotnisku w R. o łącznej wartości około 3.200.000 zł. oraz roboty rozbiórkowe i prace ziemne prowadzone w O. na łączną kwotę 12.800.000 zł.

Ponadto, wskazano, iż w Sądzie Okręgowym w Gdańsku toczy się obecnie postępowanie w sprawie z powództwa pozwanego L. L. przeciwko (...) Sp. z o.o., Gminie Miasta G. oraz Biuru (...) Sp. z o.o. o zapłatę dodatkowego wynagrodzenia w kwocie 7.083.856,80 zł z tytułu usunięcia i utylizacji odpadów niebezpiecznych zawartych w mogilniku, odkrytym na terenie placu budowy stadionu piłkarskiego (...) w G.. Podkreślono, iż pozwany L. L. ma realną możliwość uzyskania od pozwanych (pozwanego) w tymże procesie zwrotu dochodzonych należności, a same odsetki ustawowe od tej kwoty na dzień złożenia niniejszego pisma wynoszą ponad 2 mln zł, co pozwoli na uregulowanie długu wobec powoda.

Ponadto, pozwani zanegowali możliwość uznania za bezskuteczną w stosunku do powoda czynności prawnej polegającej na ustanowieniu na rzecz pozwanych R. i L. L. dożywotniej służebności mieszkania, gdyż w ocenie pozwanych powód błędnie zinterpretował przepis art. 527 § 1 k.c., uznając, iż ustanowienie służebności mieszkania jest czynnością wskutek której osoba trzecia uzyskała korzyść majątkową. Natomiast, zdaniem pozwanych, poprzez ustanowienie służebności nie doszło do przysporzenia osobie trzeciej korzyści majątkowej w rozumieniu art. 527 § 1 k.c.

W odpowiedzi na twierdzenia pozwanych zawarte w odpowiedzi na pozew powód w piśmie z dnia 26.04.2012r. (k. 236-239) wskazał, że skargi L. L. oraz R. L. z dnia 10 września 2011 roku wniesione na postanowienia o nadaniu klauzul wykonalności bankowym tytułom egzekucyjnym, wystawionym przez powoda, zostały oddalone, co przesądza o tym, iż zarzut braku skonkretyzowania wierzytelności, która ma doznać ochrony w wyniku złożonej skargi paulińskiej, nie może być zasadny.

Ponadto, powód wskazał, że R. L. obecnie nie posiada majątku, który pozwoliłby na zaspokojenie jej wierzycieli, co w konsekwencji nakazuje uznać ją za niewypłacalną w rozumieniu art. 527 k.c.

Wskazać należy, że nieruchomości, dla której prowadzona jest księga wieczysta KW nr (...), stanowiąca współwłasność R. i L. L. warta jest, według aktualnego operatu majątkowego 2.578.100 zł, natomiast wierzytelność powoda, na dzień 2.01.2012r. wynosiła już 2.500.000 zł należności głównej oraz 436.850,59 zł należności odsetkowej. Z każdym zaś dniem roszczenie powoda rośnie o kwotę 1.652,91 zł. Pamiętać należy przy tym, że w pierwszej kolejności w podziale sumy uzyskanej z egzekucji zaspokojone zostaną koszty postępowania egzekucyjnego (wynoszące we wskazanej dacie już ok. 100.000 zł) i należności publicznoprawne. W świetle powyższego, w ocenie powoda, oczywistym jest, że powód nie może się w pełni zaspokoić z majątku wskazanego przez pozwanych - i to nawet w sytuacji, gdy na ich nieruchomości posiada wpisaną hipotekę. Podkreślić przy tym należy, że wysokość hipoteki znacznie przekracza wartość nieruchomości.

Ponadto, z uwagi na fakt, że darowana synowi nieruchomość stanowiła jedyny istotny składnik majątkowy R. L., która miała przecież świadomość istnienia zobowiązań, za które ponosiła odpowiedzialność - każdą czynność prowadzącą do wyzbycia się jej własności należy uznać za działania skutkujące niewypłacalnością, bądź powstaniem niewypłacalności w stopniu wyższym i tym samym, za czynność świadomie dokonaną z pokrzywdzeniem wierzycieli.

Ponadto, powód wskazał, iż, jak wynika z ksiąg wieczystych nr (...) oraz nr (...), prowadzonych dla nieruchomości, których współwłaścicielami są pozwani R. i L. L., w stosunku do tych nieruchomości toczą się liczne postępowania egzekucyjne i są one obciążone hipotekami osób trzecich. W stosunku do pierwszej z wymienionych wyżej nieruchomości postępowania egzekucyjne prowadzone są z wniosków: M. J., L. F., (...) Sp. z o.o., Banku (...) (...) Sp. z o.o., T. K., J. K., a nieruchomość ta obciążona jest dodatkowo hipotekami na rzecz Banku (...) S.A. na kwotę 150.000 zł oraz hipotekami przymusowymi na łączną kwotę ok. 600.000 zł, ustanowionymi na rzecz Urzędu Skarbowego oraz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych. Długi te dalece przewyższają i tak zawyżoną przez pozwanych wartość nieruchomości, a na tej nieruchomości powód nie jest zabezpieczony hipoteką.

Odnośnie drugiej wskazanej przez pozwanych nieruchomości również toczą się postępowania egzekucyjne innych wierzycieli, a nieruchomość także obciążona jest i licznymi hipotekami umownymi oraz przymusowymi przewyższającymi jej wartość. Również na niej powód nie jest zabezpieczony hipotecznie.

Wobec powyższego, w ocenie powoda oczywistym jest, że wierzytelność powoda nie zostanie zaspokojona z majątku wskazanego przez pozwanych - wartość nieruchomości, z której powód może się zaspokoić z pierwszeństwem wobec innych wierzycieli, jest bowiem dalece niższa niż przysługująca mu wierzytelność. Inne nieruchomości są zaś obciążone ponad ich wartość i inni wierzyciel prowadzą już z nich egzekucje.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Bezspornym jest, że umową nr(...)z dnia 25.02.2010r. powód Bank (...)udzieliłL. L., prowadzącym działalność gospodarczą pod nazwą Przedsiębiorstwo Transportowo-Handlowe (...) z siedzibą w R. kredytu obrotowego w rachunku bieżącym w kwocie 2.500.000,00 zł, przy czym poręczycielem cywilnym tego kredytu była R. L.. Zabezpieczeniem kredytu była hipoteka kaucyjna do wysokości 3.750.000zł na zabudowanej nieruchomości położonej w R. przy ul.(...)KW nr (...) stanowiącej wspólność ustawową małżeńską R. i L. L.. Na nieruchomości tej znajdował się budynek magazynowy z zapleczem biurowo- socjalnym - siedziba prowadzonej przez L. L.działalności gospodarczej- Przedsiębiorstwa Transportowo- Handlowego (...) Według operatu szacunkowego sporządzonego na zlecenie małżonków L. w lutym 2011 nieruchomość ta była warta 2.578.100 zł.

Dowód kopia umowy kredytu z dnia 25.02.2010r. k. 23-26, kopia umowy poręczenia z dnia 28.02.2011r. k. 30, kopia operatu szacunkowego z dnia 4.02.2011r. z załącznikami k. 246-295

W październiku 2010r. powódL. L.chciał uzyskać kolejny kredyt u powoda na działalność gospodarczą w wysokości 1 mln zł. W tym celu przedstawił do weryfikacji przez pracownika powoda M. B. dokumenty finansowe obrazujące wyniki i zakres działalności Przedsiębiorstwa (...) Świadek M. B. weryfikowała treść oświadczeń majątkowych podpisanych przez oboje małżonków L.. Po sprawdzeniu PIT-ów okazało się, że deklarowany w lutym 2010r. zysk za rok 2009 wyniósł około 198 tys. zł zamiast 3,8 mln zł , natomiast zobowiązania krótkoterminowe były wyższe niż należności. W tej sytuacji Raport z dnia 28.10.2010r. był negatywny dla wniosku o dalszy kredyt dlaL. L.

W lutym 2011r. państwo L. ponownie starali się o przyznanie im kredytu odnawialnego przedkładając własne dokumenty finansowe z działalności Przedsiębiorstwa(...) , dodatkowe poręczenie cywilne i wekslowe R. L.. Weryfikację tych dokumentów oraz analizę wniosku prowadziła świadek W. L. , która stwierdziła brak bieżącej zdolności kredytowej , więc strony w dniu 28 lutego 2011r. podpisały aneks do umowy z dnia 25 lutego 2010r. przedłużający okres kredytu w rachunku bieżącym w wysokości 2,5 mln zł do 29 lutego 2012r. , ale warunkowo - z harmonogramem spłaty istniejącego zadłużenia w wysokości 2,5 mln zł i nowymi zabezpieczeniami przewidzianymi w § 6 (np. cesja wierzytelności i poręczenie przez firmę(...)S.A. w W.) , których pozwany L. L.nie wykonał. Ostatecznie zarząd powoda wypowiedział zawartą umowę kredytową w rachunku bieżącym nr (...) pismami z dnia 12 maja 2011r. kierowanymi do L. L.i R. L. (k. 17,18) – po zajęciu rachunku bankowego L. L.przez komornika działającego na rzecz wierzyciela(...)sp. z o.o. na kwotę około 3,5 mln zł (k. 36-38 zajęcia)

Dowód zeznania świadków M. B. k. 387-392 , W. L. k.392- 394 , raport kredytowy k.31 , dokumentacja złożona w październiku 2010r. przez pozwanych R. i L. L. do powoda k.32-35 i 416-426 , dokumentacja finansowa złożona wu powoda w lutym 2011r.k.427-484 , aneks do umowy nr(...)z dnia 28 lutego 2011r. k. 27—30, wezwania do wykonania zabezpieczeń z kwietnia i maja 2011r. k. 485-487,

Pozwana R. L. – formalnie nie zatrudniona w Przedsiębiorstwie (...) – w kontaktach z pracownikami powodowego banku przedstawiała się jako współwłaściciel firmy(...), udzielała ustnych i pisemnych wyjaśnień w sprawach majątkowych i przebiegu prac na budowach , składała dokumenty w imieniu przedsiębiorstwa (...), interesowała się przebiegiem czynności w sprawie udzielania i warunkach restrukturyzacji kredytu zarówno w 2010 jak i 2011 roku.

Dowód : zeznania świadków na rozprawie w dniu 20.06.2013r. I. T. 00:09:24 do 00:24:50 oraz A. Ś. 00:25:18 do 00:31:14, przesłuchanie w charakterze strony E. K. prezesa Banku na rozprawie w dniu 20 maja 2014r. 00:59:46 do 01:25:00

Bezspornym jest, że wszyscy pozwani zamieszkiwali wspólnie na nieruchomości objętej żądaniem pozwu, zaś pozwany J. L. posiadał na własność mieszkanie w G. na (...) od 2009 roku (oświadczenie złożone na rozprawie w dniu 28 lutego 2012r. w trybie art. 212 k.p.c.)

Bezspornym jest, iż pozwana R. L. umową notarialną darowizny z dnia 22.11.2010r. darowała swemu synowi J. L. nieruchomość położoną w R. przy ul. (...), dla której Sąd Rejonowy w Wejherowie prowadzi księgę wieczystą nr(...), natomiast pozwany J. L. tą samą umową ustanowił na ww. nieruchomości na rzecz pozwanych R. i L. małżonków L. służebność mieszkania, polegającą na udzieleniu im bezpłatnego i dożywotniego prawa swobodnego korzystania z całego budynku wraz z prawem swobodnego poruszania się po całej należącej do pozwanego J. L. działki gruntu.

Dowód: kopia umowy darowizny k.129-131

Bezspornym jest, że Sąd Rejonowy w Wejherowie postanowieniami z dnia 28.06.2011r. w sprawach I 1Co 5080/11 i I 1Co 5082/11 nadał klauzulę wykonalności bankowym tytułom egzekucyjnym nr (...) i (...) z dnia 25.05.2011r. wystawionym przez wierzyciela Bank (...) w R. przeciwko dłużnikom L. i R. L. do kwoty 5.000.000 zł z tytułu zadłużenia kredytowego z umowy nr(...)(k. 19-22).

Bezspornym jest, że egzekucja prowadzona z wniosku powoda przeciwko dłużnikom R. L. i L. L. do dnia dzisiejszego jest całkowicie bezskuteczna. Do dnia 28 sierpnia 2013r. Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym w Wejherowie J. Ś. prowadził postępowania egzekucyjne przeciwko L. L. z wniosku 40 wierzycieli (w tym powoda) na łączną kwotę 15.542.220,41 zł Pozwany L. L., który zapewniał, że spłaci dług m.in. powoda, po wygraniu procesu z Gminą Miasta G. o zapłatę kwoty 7.083.856,80 zł w sprawie XV C 201/12 – dokonał cesji tej wierzytelności zasądzonej prawomocnym wyrokiem Sądu – na rzecz osoby trzeciej (k. 672-681 umowa cesji) . W sprawie tej została przyjęta przez SN do rozpoznania skarga kasacyjna pozwanej Gminy Miasta G., zaś wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku nie jest wykonalny (k. 694 postanowienie z dnia 14.08.2013r.)

Zgodnie z wyceną zabudowanej nieruchomości położonej w R. przy ul(...)(zabezpieczonej na rzecz powoda hipoteką) wynikającą z operatu szacunkowego sporządzonego na potrzeby postępowania egzekucyjnego – wartość tej nieruchomości na lipiec 2012r. wynosiła 867.000 zł (grunty + budynki) Natomiast wartość działki niezabudowanej położonej w R. przy ul(...)obszaru 2.478m² wynosiła w lipcu 2012r. 416.000 zł. Pozwani wnieśli zażalenia na postanowienia Sądu Rejonowego w Wejherowie oddalającego ich skargi na czynności Komornika Sądowego (k.730 i nast.)

Dowód: informacja o postępowaniu egzekucyjnym KM 3558/11 z 4.01.2012r. wraz z załącznikami k. 74-79, zawiadomienie Komornika o podejrzeniu popełnienia przestępstwa k. 682-688 , kopie dwóch operatów szacunkowych z dnia 30.07.2012r. k. 571- 671

Ocena dowodów :

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie dowodów z dokumentów, przedłożonych przez strony w toku postępowania, zeznań świadków i przesłuchania stron ograniczonego do osoby prezesa powodowego Banku i pozwanego L. L.. Dowody z dokumentów prywatnych i urzędowych uznane zostały za wiarygodne w całości, albowiem nie budzą one zastrzeżeń co do autentyczności i prawdziwości twierdzeń w nich zawartych mimo tego, że część z nich była kwestionowana przez stronę pozwaną . W szczególności Sąd dał wiarę świadkom – pracownikom powodowego Banku M. B., W. L., I. T. i A. Ś. oraz jego Prezes E. K. – na okoliczność pogorszenia się sytuacji finansowej i braku bieżącej zdolności kredytowej Przedsiębiorstwa(...) już w październiku 2010r. , kiedy powód odmówił udzielenia dalszego kredytu w wysokości 1 mln złotych oprócz wykorzystanego w całości kredytu z umowy nr(...) w wysokości 2.500.000 zł , niekorzystnych wskaźników finansowych wykazujących wysokie należności i brak zapłaty przez i na rzecz licznych kontrahentów (...)(firmy(...), (...), (...)) , brak odpowiednio wartościowego i pewnego zabezpieczenia spłaty zobowiązań na rzecz Banku- nieruchomość zabudowana przy ul(...).w R. była już obciążana hipoteką kaucyjną w do kwoty 3.750.000 zł , dostarczony PIT za 2009 rok wykazywał drastycznie mniejszy zysk z działalności 198 tys.

zł zamiast poprzednio podawanego przez dłużnika 3,8 mln. zł. Sąd dał wiarę zeznaniom świadków, że pozwana R. L. uczestniczyła w prowadzeniu Przedsiębiorstwa wspólnie z mężem L. L., współpracowała z powodowym Bankiem w sprawie udzielenia kredytów, dostarczała dokumenty i udzielała wyjaśnień ustnych i pisemnych, zwłaszcza że poręczyła już kredyt udzielony w lutym 2010r. do kwoty 2,5 mln zł a nieruchomości w R. przy ul(...)należała do majątku wspólnego małżonków L.. Bez wątplenia R. L. wiedziała zatem o istniejących należnościach i zadłużeniach firmy (...), których dochodzenie rozpoczął(...)spółka z o.o. zajmując rachunek bankowy L. L.prowadzony przez powoda w kwietniu 2011r. na kwotę około 3,5 mln zł. Sąd nie dał wiary odmiennym w treści zeznaniom świadka K. U. złożonym na rozprawie w dniu 20 maj 2014r. (00:06:03 do 00:54:00)Świadek prowadziła obsługę Przedsiębiorstwa (...)w zakresie księgowości w ramach własnej działalności gospodarczej a obecnie jest księgową w spółce(...), w której udziały ma pozwany J. L. i która to spółka dzierżawi nieruchomości w R. przy ul. (...).od pozwanych małżonków L. na cele działalności gospodarczej. Świadek ten nigdy nie był w powodowym Banku i nie załatwiał spraw związanych z kredytem zatem nie ma wiedzy co robiła w tym zakresie pozwana R. L.. Świadek zeznała, że w listopadzie 2010 sytuacja finansowa(...)była dobra, bo były podpisane kontrakty na duże kwoty, choć jednocześnie przyznała, że zaległość wobec spółki (...) w wysokości około 3mln zł istniała już od 2009roku, podobnie w tym samym roku wystawiona została firmie(...)faktura na ponad 7 mln zł za roboty przy budowie stadionu w G., która nie została uregulowana. W ocenie sądu zeznania świadka pozostają w sprzeczności z treścią dokumentów przedstawionych przez powoda a dostarczonych powodowi przez L. i R. L.. Natomiast zeznania świadka W. H. – brata powódki złożone na rozprawie w dniu 17.11.2013r. k.699 nie mają znaczenia dla oceny zasadności powództwa, ponieważ wola rodziców pozwanej R. L. darowania nieruchomości w R. przy ul. (...)na rzecz ich wnuka J. L. pozostają poza oceną dokonanej darowizny w świetle przesłanek przepisu art. 527 k.c. i następujących

Sąd zważył, co następuje:

Podstawą żądania powoda w niniejszej sprawie jest instytucja określana w doktrynie prawa jako tzw. skarga pauliańska uregulowana w przepisie art. 527 k.c. i następujących.

Skarga pauliańska ma zastosowanie wówczas, gdy dłużnik swoim nieojalnym względem wierzyciela zachowaniem uniemożliwił realizację wierzytelności, gdyż doprowadził się do niewypłacalności albo tę niewypłacalność powiększył, a korzyść z jego działania odniosła osoba trzecia. Celem zastosowania tej skargi jest realizacja wierzytelności mimo nieojalnego zachowania dłużnika, czyli realizacja jej z majątku osoby trzeciej, która korzyść odniosła.

Podstawowe zasady wynikające z przepisu art. 527 k.c. stanowią, iż:

1. z żądaniem uznania czynności prawnej dłużnika za bezskuteczną względem siebie może wystąpić wierzyciel;
2. wierzytelność osoby występującej z żądaniem z art. 527 k.c. musi istnieć najpóźniej w chwili zamknięcia rozprawy;
3. wierzytelność chroniona skargą pauliańską musi być zaskarżalna;
4. wierzytelność powoda w chwili zamknięcia rozprawy nie musi być jeszcze stwierdzona tytułem egzekucyjnym;
5. przedmiotem ochrony ze skargi pauliańskiej mogą być jedynie wierzytelności pieniężne.

Zaskarżeniu na podstawie art. 527 k.c. podlegają wyłącznie ważne czynności prawne dłużnika, nie zaś inne zdarzenia cywilnoprawne, które mogłyby powodować lub pogłębiać niewypłacalność dłużnika. Czynności podlegające zaskarżeniu w tym trybie jednocześnie muszą być czynnościami rozporządzającymi (wywoływać skutek w postaci przeniesienia, zniesienia, obciążenia lub innego osłabienia prawa) lub czynnościami zobowiązującymi o podwójnym skutku, które wywołały rozporządzenie. Przedmiotem zaskarżenia mogą być co do zasady czynności, które przynoszą korzyść majątkową osobie trzeciej, a więc czynności określone w doktrynie jako przysparzające (powodujące zwiększenie aktywów lub zmniejszenie pasywów osoby trzeciej), chodzi przy tym tylko o takie przysparzenia, które są skutkiem rozporządzeń dłużnika.

Kolejną przesłanką skuteczności zaskarżenia czynności dłużnika jest to, by spowodowała ona pokrzywdzenie wierzyciela. Pokrzywdzenie wierzyciela polega na tym, że jego wierzytelność nie może być zrealizowana i zrealizowanie jej w przyszłości jest również wątpliwe. Pokrzywdzenie wierzyciela musi być jednocześnie następstwem niewypłacalności dłużnika, a zatem dla wykazania pokrzywdzenia wystarczającym jest wykazanie niewypłacalności dłużnika.

Przez niewypłacalność na tle art. 527 § 2 k.c. rozumieć należy aktualny brak możliwości wywiązania się przez dłużnika z zobowiązań finansowych. Stan majątku dłużnika należy natomiast rozpatrywać przy uwzględnieniu zasad egzekucji świadczeń pieniężnych. Niewypłacalność zachodzi wówczas, gdy egzekucja prowadzona według przepisów k.p.c. nie mogłaby przynieść zaspokojenia wierzytelności, gdyż brak wystarczających do tego składników majątkowych. Ciężar udowodnienia niewypłacalności dłużnika spoczywa na wierzycielu. Faktu tego można dowodzić wieloma możliwymi środkami, w praktyce jednak podstawową rolę odgrywa postanowienie komornika o umorzeniu egzekucji z powodu jej bezskuteczności. Ustalenie niewypłacalności na podstawie takiego dokumentu następuje w drodze domniemania faktycznego, które jednak może być obalone w sytuacji, gdy pozwany przedstawi dowód przeciwny lub wykaże, że w majątku dłużnika istnieją składniki wystarczające do zaspokojenia wierzyciela.

Kolejną przesłanką zastosowania skargi pauliańskiej jest to, iż pomiędzy zaskarżoną czynnością dłużnika, a powstaniem lub zwiększeniem jego niewypłacalności musi istnieć związek przyczynowy. Zaskarżana czynność musi być warunkiem koniecznym powstania lub zwiększenia niewypłacalności. Jednocześnie niewypłacalność dłużnika musi istnieć w chwili zamknięcia rozprawy, niekoniecznie natomiast w chwili dokonywania zaskarżonej czynności (tak wyrok SN z dnia 22.03.2001 r. w sprawie V CKN 280/00, niepublikowany).

Przepis art. 527 § 1 k.c. jednocześnie uzależnia skuteczność skargi pauliańskiej od zaistnienia przesłanek o charakterze podmiotowym: istniejącej u dłużnika świadomości pokrzywdzenia wierzyciela oraz nagannej postawy osoby trzeciej otrzymującej korzyść majątkową. Druga z przesłanek ulega złagodzeniu w przypadku, gdy pomiędzy stronami zaskarżonej czynności istnieje związek oraz gdy czynność ta jest nieodpłatna.

Działanie dłużnika ze świadomością pokrzywdzenia wierzyciela oznacza, że zdawał on sobie sprawę z tego, że czynność prawna można spowodować niemożność uzyskania zaspokojenia przez jego wierzycieli. Nie chodzi tu zatem o zamiar pokrzywdzenia, ale o samą świadomość możliwości jego wystąpienia. Świadomość nie musi odnosić się do żadnego konkretnego wierzyciela. Świadomość pokrzywdzenia wierzycieli musi istnieć w momencie dokonywania przez dłużnika zaskarżonej czynności prawnej, czyli najpóźniej w momencie podejmowania przez niego ostatecznego z zachowań niezbędnych do wystąpienia negatywnego dla majątku dłużnika skutku tej czynności.

Ciężar udowodnienia świadomości pokrzywdzenia spoczywa na wierzycielu. W praktyce ustala się ten fakt na podstawie domniemania faktycznego, opartego na dwóch innych faktach:

1. że dłużnik wiedział o istnieniu wierzycieli,
2. że dłużnik znał skutek dokonywanej czynności dla jego majątku Przepis art. 527 § 3 k.c., na który powoływał się powód w niniejszej sprawie ułatwia natomiast pozycję procesową wierzyciela, albowiem w sytuacji, gdy wskutek czynności krzywdzącej wierzyciela korzyść uzyskała osoba bliska dłużnika, zostaje on zwolniony z konieczności dowodzenia, że osoba trzecia wiedziała o tym, że dłużnik działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli. Okoliczność ta jest objęta domniemaniem prawnym.

Zgodnie z dyspozycją art. 528 k.c. jeżeli wskutek czynności prawnej dokonanej przez dłużnika z pokrzywdzeniem wierzycieli osoba trzecia uzyskała korzyść majątkową bezpłatnie, wierzyciel może żądać uznania czynności za bezskuteczną, chociażby osoba ta nie wiedziała i nawet przy zachowaniu należytej staranności nie mogła się dowiedzieć, że dłużnik działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli.

Przez pojęcie korzyści uzyskanej bezpłatnie rozumieć należy korzyść, za którą osoba trzecia nie spełniła, ani nie zobowiązała się spełnić ekwiwalentnego świadczenia w ramach tego samego lub innego stosunku prawnego (tak:

wyrok SN z dnia 12.06.2002 r. w sprawie III CKN 1312/00, niepublikowane). Korzyść uzyskana bezpłatnie to między innymi korzyść uzyskana w drodze umowy darowizny.

W sytuacji z art. 528 k.c. nie ma potrzeby stosowania domniemań z art. 527 § 3 i 4 k.c.

Kolejne istotne dla rozstrzygnięcia w niniejszej sprawie uregulowanie zawiera przepis art. 529 k.c., który wprowadza domniemanie, iż dłużnik działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli, jeżeli stał się niewypłacalny wskutek dokonania darowizny.

Przenosząc powyższe na grunt niniejszej sprawy należy wskazać, iż powód Bank (...) jest wierzycielem zarówno L. L. jak i R. L.. Wierzytelności te stwierdzone zostały bankowymi tytułami egzekucyjnymi zaopatrzonymi w klauzule wykonalności w stosunku do dłużników L. i R. L.. Ponadto, są to wierzytelności istniejące, zaskarżalne i pieniężne. Należy też stwierdzić, iż umowa darowizny z dnia 22 listopada 2010 roku, w wyniku której doszło do pokrzywdzenia powoda, jest czynnością prawną i jednocześnie rozporządzającą, doszło bowiem do przeniesienia własności nieruchomości na rzecz pozwanego J. L. pod tytułem darmym. Czynność ta przyniosła korzyść pozwanemu J. L., bowiem doszło do przysporzenia w jego majątku, w wyniku czego należące do niego aktywa uległy zwiększeniu o prawo własności nieruchomości, należącej uprzednio do dłużnika R. L.. Należy przy tym podkreślić, że akt notarialny jest dokumentem urzędowym i w myśl art. 244 § 1 k.p.c. stanowi dowód tego, co zostało w nim urzędowo zaświadczone.

W ocenie Sądu niewątpliwie doszło również do pokrzywdzenia wierzyciela. Należy bowiem wskazać, iż w wyniku umowy darowizny przedmiotowej nieruchomości, wierzytelność powoda nie może być realizowana w stopniu zadowalającym, ponieważ prowadzona egzekucja z majątku wspólnego pozwanych L. i R. L. nie może zaspokoić wierzytelności powoda (wraz z odsetkami) przewyższającej obecnie kwotę 4 mln zł. Prowadzoną zatem przez Komornika Sądowego egzekucję przeciwko dłużnikom w istocie należy uznać za bezskuteczną, ponieważ obie nieruchomości położone w R. przy ul (...) mają wartość o wiele niższą niż sama należność główna powoda z tytułu niespłaconego kredytu. Należy mieć na uwadze istnienie innych 40 wierzycieli egzekwujących i sumę wierzytelności przewyższającej obecnie kwotę 15 mln zł, podczas gdy odsetki przyrastają codziennie. Jednym ze składników majątku dłużniczki R. L., z którego mogła być prowadzona skuteczna egzekucja, było prawo własności nieruchomości, które dłużniczka darowała pozwanemu J. L. w dniu 22 listopada 2010 roku. Należy podkreślić, iż dowodem niewypłacalności dłużnika może być nieskuteczność egzekucji, a dla przyjęcia niewypłacalności wystarczające jest, że egzekucja okazała się nieskuteczna z jednej choćby części składowej majątku dłużnika (Marek Sychowicz, Komentarz do Kodeksu Cywilnego. Księga trzecia. Zobowiązania. Tom 1, Warszawa 2009, s. 839). Należy zatem wskazać, iż pokrzywdzenie wierzyciela jest następstwem niewypłacalności R. L., bowiem pozwan – poręczycielka długu nie może wywiązać się ze swoich zobowiązań finansowych w stosunku do powoda z uwagi na brak wartościowych składników majątkowych. R. L., darując synowi prawo własności nieobciążonej nieruchomości powiększyła swój stan niewypłacalności, bowiem pozbyła się składnika majątkowego należącego do jej majątku osobistego, z którego mogła być prowadzona skutecznie egzekucja choćby części należności powoda. Sąd uznał zatem, iż związek przyczynowy między darowaniem pozwanemu J. L. nieruchomości i niewypłacalnością dłużniczki jest oczywisty.

W ocenie Sądu dłużniczka R. L., dokonując darowizny musiała być świadoma pokrzywdzenia powoda. Pozwana R. L. czynnie uczestniczyła w prowadzeniu przedsiębiorstwa zarejestrowanego na jej męża L. L. i w konsekwencji miała pełną świadomość jego stanu finansowego, w tym wymagalnych zobowiązań przedsiębiorstwa. Ponadto, pozwana R. L. była poręczycielem kredytu udzielonego przez powoda jej mężowi. Odpowiedzialność poręczyciela jest natomiast odpowiedzialnością odrębną od odpowiedzialności dłużnika głównego. Poręczyciel odpowiada jak dłużnik solidarny i jako taki zawsze musi liczyć się z obowiązkiem wykonania zobowiązania wobec wierzyciela. Pamiętać należy, że przedmiotowa nieruchomość była jedynym składnikiem majątku dłużniczki pozwanej R. L., który nie został do tej pory objęty postępowaniem egzekucyjnym.

Sąd uznał, iż pozwana R. L. dokonała czynności prawnej z pokrzywdzeniem swych wierzycieli mając świadomość, że stała się niewypłacalna w wyższym stopniu, niż przed dokonaniem tej czynności. W skutek dokonanej czynności

prawnej pozwana R. L. nie uzyskała zaś żadnego świadczenia ekwiwalentnego, które mogłoby stanowić zaspokojenie, choć częściowe, wierzytelności powoda.

Odnosząc się natomiast do kwestii wiedzy pozwanego J. L. o tym, że dłużniczka R. L. dokonując darowizny działała ze świadomością pokrzywdzenia wierzyciela, należy wskazać na treść art. 527 § 3 k.c. Przepis ten ustanawia domniemanie, że osoba będąca w bliskim stosunku z dłużnikiem wiedziała o jego zamiarze pokrzywdzenia wierzycieli czynnością prawną, co skutkuje odwróceniem ciężaru dowodu w procesie. W orzecznictwie przyjmuje się, że w takim wypadku powód obowiązany jest jedynie do wykazania stosunku bliskości, zaś rzeczą pozwanego jest wykazanie w drodze przeciwdowodu, że u dłużnika nie występowała świadomość pokrzywdzenia wierzyciela, przez co zwalnia się on od dalszego dowodu wykazania braku wiedzy o świadomości pokrzywdzenia. Takie unormowanie oparte zostało na doświadczeniu życiowym wskazującym, że w działaniach dłużnika na szkodę wierzycieli z reguły uczestniczą osoby będące z nim w bliskich stosunkach (tak Sąd Apelacyjny w Gdańsku w wyroku z dnia 10.01.1995 r., I ACr 1014/94, OSA 1995, nr 2, poz. 6). Wprawdzie kodeks cywilny nie zawiera definicji określenia „bliskiego stosunku dłużnika z osobą trzecią”, jednakże niewątpliwie taki stosunek zachodzi pomiędzy rodzicami a dziećmi. Istotna jest też okoliczność, że pozwani R. L. oraz J. L. wspólnie zamieszkują na terenie nieruchomości stanowiącej przedmiot darowizny, a zatem pozwany J. L. mógł i powinien był wiedzieć o zadłużeniu swoich rodziców wobec powoda. Pozwany J. L. w żaden sposób nie doprowadził do obalenia domniemania wynikającego z art. 527 § 3 k.c. W konsekwencji Sąd uznał, że pozwany J. L. wiedział, iż R. L. działała ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli, zwłaszcza iż w dacie darowizny miał on własne mieszkanie w G. na ul. (...)

Niezależnie od powyższego należy wskazać, iż stosownie do art. 528 k.c. jeżeli skutek czynności prawnej dokonanej przez dłużnika z pokrzywdzeniem wierzycieli osoba trzecia uzyskała korzyść majątkową bezpłatnie, wierzyciel może żądać uznania czynności za bezskuteczną, chociażby osoba ta nie wiedziała i nawet przy zachowaniu należytej staranności nie mogła się dowiedzieć, że dłużnik działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli. W przedmiotowej sprawie R. L. dokonała na rzecz pozwanego J. L. darowizny, należy zatem uznać, iż pozwany uzyskał korzyść majątkową bezpłatnie, zatem wykazywanie wiedzy pozwanego o działaniu przez dłużnika ze świadomością pokrzywdzenia wierzyciela nie jest konieczna.

Ponadto, pozwana R. L., mimo darowania prawa własności przedmiotowej nieruchomości synowi, poprzez ustanowienie na niej służebności mieszkania na swoją i męża rzecz, w rzeczywistości zabezpieczyła sobie i jemu uprawnienie do bezpłatnego i swobodnego korzystania z całej nieruchomości. Zaś wpis ww. służebności mieszkania w księdze wieczystej może mieć ten skutek, że egzekucja z tak obciążonej nieruchomości będzie bezskuteczna. Ustanowiona służebność mieszkania obejmuje bowiem możliwość bezpłatnego, dożywotniego i swobodnego korzystania z domu wraz prawem swobodnego poruszenia się po całej działce gruntu.

W związku z powyższym wskazać należy, że ustanowienie służebności mieszkania było czynnością nieodpłatną, a po drugie zaś, występuje w tymże przypadku tożsamość podmiotów, tj. dłużnika oraz dalszej osoby, na rzecz której dokonano rozporządzenia (R. L.). Z ww. przyczyn niewątpliwym jest, że osoba, na rzecz której rozporządzenie nastąpiło, wiedziała o okolicznościach uzasadniających uznanie owej czynności za bezskuteczną.

Mając powyższe na względzie Sąd uznał powództwo za zasadne i na mocy art. 527 § 1,2,3 k.c. w zw. z art. 531 § 1 k.c. orzekł jak w punkcie pierwszym sentencji wyroku.

O kosztach sądowych Sąd orzekł na podstawie art. 108 § 1 k.p.c. zgodnie z zawartą w przepisie art. 98 k.p.c. regułą odpowiedzialności za wynik postępowania, w myśl której koszty te ponosi strona przegrywająca sprawę. W związku z powyższym Sąd zasądził od pozwanych J. L., R. L. i L. L. solidarnie na rzecz powoda koszty procesu w kwocie 67.217,00 zł. Na kwotę tą składa się opłata stosunkowa od pozwu w kwocie 60.000 zł, oraz wynagrodzenie pełnomocnika powoda w wysokości 7.200 zł obliczone na podstawie § 6 pkt 7 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów niepłatnej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (t.j. Dz. U. z 2013 roku, poz. 461) oraz opłata skarbową od pełnomocnictwa w kwocie 17 zł.